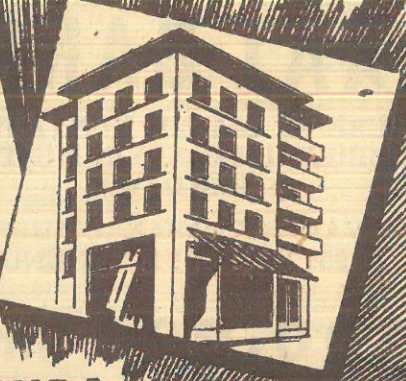

OTOMOBİL

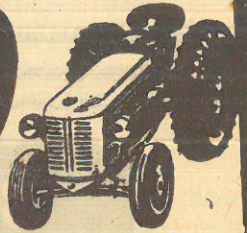

1954 YILINDA

500.000

LİRALIK İKRAMİYELER

TRAKTÖR

ALTIN VE PARA İKRAMİYELERİ

3000
ALTIN

İKRAMİYELİ
GRUP
MEVDUATI

YATIRACAĞINIZ PARANIN

2 Mislini
Kazandırır

TÜRK TİCARET BANKASI

HER 150 LİRAYA BİR KURA NUMARASI

39

40

TÜRK FOLKLOR ARAŞTIRMALARI

İSTANBULDA ÇIKAR, AYLIK
HALK KÜLTÜRÜ DERGİSİ

Ekim 1954

İÇİNDEKİLER:

Yurt Oyunları Meselesi Mahmut R. GAZİMİHAL

Kuloğlu Mehmet Halit BAYRI

Türkçenin Romenler Üzerindeki Etkileri Veysel ARSEVEN

Halil Cemal Oğultürk Yugoslavya'dan Yazıyor T. F. A.

Hey Hey! Yine de Hey Hey! Nezihe ARAZ

Halk Oyunları Müsabakalarının Neticeleri T. F. A.

Halk Oyunları ve Jüri Heyeti T. F. A.

Çukurovadan Tezkerlemeler Mustafa UZ

«Dertli ve Seyrani» Eseri Münasebetile Çankırılı Ahmet T. ONAY

.....

Sayı: 63

Kuruş: 25

40

SAHİBİ VE YAZI İŞLERİNİ İDARE EDEN MES'UL MÜDÜR: İHSAN HİNÇER

MİLLİ KÜTÜPHANE
ANKARA

TÜRK FOLKLOR ARASTIRMALARI

İSTANBULDA ÇIKAR, AYLIK
HALK KÜLTÜRÜ DERGİSİ

Ekim 1954

İÇİNDEKİLER:

Yurt Oyunları Mesalesi	Mahmut R. GAZİMHAN
Kuloglu	Mehmet Hakkı BAYRI
Türkçenin Romanlar Üzerindeki Etkileri	Veysel ARSEVEN
Halk Cemal Oğulluk Yugoslavya'dan Yazıyor	T. F. A.
Hey Hey! Yine de Hey Hey!	Nezihce ARAZ
Halk Oyunları Müsahabalarının Neticeleri	T. F. A.
Halk Oyunları ve Jüri Heyeti	T. F. A.
Çukurovadan Teloktamlar	Mustafa UZ
«Derin ve Seyran» Esri Müsahabesi	Çankırılı Ahmet T. ONAY

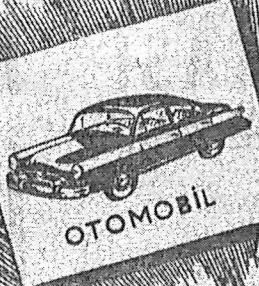
Sayı: 63

Kuruş: 25

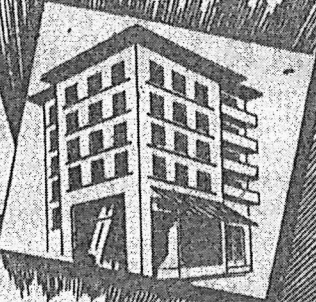
40

İBİ VE YAZI İŞLERİNİ İDARE EDEN MES'UL MÜDÜR: İHSAN İNÇER

MİLLİ KÜTÜPHANE
ANKARA

OTOMOBİL

1954 YILINDA

500.000

LİRALIK İKRAMİYELER

TRAKTÖR

ALTIN VE PARA İKRAMİYELERİ
3000
ALTIN

İKRAMİYELİ
GRUP
MEVDUATI
YATIRACAĞINIZ PARANIN
2 Mislini
Kazandırır

TÜRK TİCARET BANKASI

HER 150 LİRAYA BİR KURA NUMARASI

39

HER AY BİR DAİRE
ERENKÖY ETİMEFENDİ ASKİ BİNA'DA
Her 150 Liraya Bir Kur'a Numarası

«TÜRK HALKBİLGİSİ - FOLKLOR DERNEĞİ»nin neşriyat organıdır.

TÜRK FOLKLOR ARAŞTIRMALARI

KURULUŞU: AGUSTOS 1949
AYDA BİR DEFÂ İSTANBULDA ÇIKAR. HALKBİLGİSİ DERGİSİ
SAHİBİ VE YAZI İŞLERİ MES'UL MÜDÜRÜ: İHSAN HİNÇER

No: 63

EKİM 1954

YIL: 6 — CİLT: 3

Yurt Oyunları Meselesi

Yazan: Mahmut R. GAZİMİHAL

Eyüülün ilk haftasında İstanbulun ulâkısını tekrar canlandıran yurt oyunlarını seyretmek imkânına şahsen maalesef nail olmadım, fakat, onları gayet iyi tanıdığım için, bu imkânızlık beni yeniden üçbeş dilşince karalamaktan alıkoymadı. Seyircilerle görüşüm, intibaları okudum, yayımlanan resimleri seyrettim ve aklılabilen adının kuvvetini anladım.

İşleyen demirin pastanacağı gibi, «oyun hareketi» sönen yerlerde de oyunlar olmalıdır. «Oyun hareketi» tabirinden maksat, oyunun kendi cevvaliği değil, oyun gösterileri faaliyetinin canlılığıdır; hareket etkileşirse oyunlar da cilâlanır, serpillir. Hecâ İstanbul millî oyundan lûsbütün mahrum düşmüştü.

Anlayabildiğim kadarına göre, «oyun hareketi» denilince şu üç safhanın anlaşılması lâzımlıdır:

1) Folklor değeriyle oyunlar; yani, her oyunun kendi bölgesindeki, ora insanların görenek ve hatıralarındaki, kendi köy ve kasaba düşünlerindeki aslına ve dekoruna uygun halleri. Oyunlar bir ilim konusu olarak ancak o en orijinal durumlarla incelenebilir. Folklorcu her birini o mutlak şartları içinde ve en ufak teferruatın hikmetini araştırarak ele alır; mesele hepâl yerde (kış oyunlarında) davul zurnanın yerini bağlama alır; çavkılı odaya ancak kopuz sest sigabilir; folklor

cu bunu sezebilirdir. Dügünün neresinde hangi oyun niçin yer alıyor? Bu da ancak dügünde öğrenilebilir... v.s... Folklor budur.

2) Merkezlerin millî şenliklerinde de yurt oyunlarının yer alması arzulanıyor; bu noktada folklor ilminden ayrılıp «oyuncuların seyahatı» konusuna geçmiş oluyoruz. Merkezde dört bucaktan ekipler gelecektir, «veya zamanla o orijinalleri merkezi ve şubhatlı taklifleri sağlanacaktır. Gerçi daimi surette yerli takımının getirilmesi tercih olunursa da, her bir dedigim anda buna imkân nasıl olacaktır? İmkânın tahakkuku için (ki buna başlangıçta ihtiyaç vardır) hem her mevkin kendi yarı profesyonel, idealist ve işi millî dava edmiş birer ekibi daimi surette hazırlıklı durmalı (didâğların yaptığı gibi), hem de bir merkezde o ekiplerle söz birliği kalacak yarı resmî bir «Millî Oyunlar Merkezi» mevent olmalıdır. Figürlerde şubhat ve disiplin, asla uygun giyim ve calgı takımlarının, masraf ve idare tarafının tanzimi şart olacak demektir. Himmetin varlığı da olacağına göre, mali tarafın bankaca elde tutulması tamamıyla mümkündür; gideri gelir karşılığı gibi, mihkâfâtlara da pay kalır. «Oyunların asıl disiplini korunabilirliği nispette folklorla da yakın kalmış olur; bir taşla iki kuş vurulur.

3) Kanunun bile ile ilgili yüksek sanat yönü üçüncül meseledir: bunu koreografılar,

42

kompozitör ve baleçiler düşünülüp başarırlar.

Folklorun yerli yerindeki düzeniyle alakalı birinci ve üçüncü maddeleri erbabına bırakılarak, ikinci madde üzerinde bir nebze tartışmek istiyorum: «Oyun» gerçi oyundur ama, oyuncak değildir; fantezinin oyuncaklığı olamaz; olmadan «olacaktı» kaygusizle tartışmekte her halde fayda vardır.

Teşkilât içinde her hangi bir sınısın «menfaati sanata tercih eden» ruhiyatı rol oynamamalıdır. Konu buna ziyadesiyle elverişlidir; bir sınıs bu gibi etkilerin ne gibi sonuçlarla meselâ Amorikaya götürülürse ora halkının zevk fantezisini hoşnut bırakabileceğini düşünerek başlara sarık, kapılara nargileli nöbetçiler katmaya, veya falanca oyun ağırdır diye o harekete yersiz kalgına ve sıramalar ilâvesine kalkışsın, bu bir telalluk macerası olurdu. Cüretkâr sınısarlardan oralarda da sık sık şikâyet ediliyor.

Başka bir mesele için dekor tarafıdır: oyun, oyuncular için «ceze ve coşmada samimiyet ve asalet» konusu olduğu kadar, seyirci için de «sıkı sıkıya maşeri kontrole tâbi bir göz estetiği» meselesidir. Tiplerin boylu poslu ve yakışıklı gençlerden seçilmesi hayatîyeti ifade eder. Giyim disiplininde yakıştırama tarafı mahûl ölçüler dahilinde ancak haz uyandırabilir; meselâ ispanyol toredorunun elbisesini giyimliye kalkışma, veya Kafkas gömüğü iksasına heves etmek katliyen doğud olmaz. Nasıl ki vücut ölçüleri alınmadan bilimsiz fazla battal veya düşük aba ve şalvarlara bürünmek de düpedüz salpakh olurdu. Yerli giyim özelliklerini tespit için derin araştırmalarda bulunmaya lüzum yoktur sanırım; meselâ Evliya Çelebinin her yerin giyimini hakkında verdiği malûmat çoğu yerlerde geçen asır sonlarına kadar devam etmiştir. Vaktile yerli kıyafetlerce seyyahlara satılmak üzere güya zeybek giyimle hazırlanmış bazı kartpostal resimlerini geçenlerde Sultan Mahmut zamanından kalma fotoğraflar diye nesreden bir zat Evliya Çelebi'nin kızını giyimleri hakkındaki tariflerini bilseydi hem o manzaraların garabetini ofelere lâyük görmez, hem de geçen asır başlarında İzmir'de fotoğrafçılığın varlığına inanmak gibi bir tarih hatâsına düşmezdi. — Biçimde yapılabilecek lavraklık imkânı gibi ufak tefek makas ve renk oyunlarına gelince; bu mümkün ve hattâ lazımdır. Sirtta millî giyim varken ba-

şa canfes kıllah yerine kasket tabiatile giyilemezse de, meselâ «kızıl börk» yerine «sarı börk» ve onun tepesine püskül yerine çepçevre dökölecek al sağaklar neden takılmamasın? Böyle bir bağ giyimini yine en eski mellede «sukarıca börk» diye yazılı yukarılık börk sayılır. Sarı börkklü Saybak (=Zeybek) başlığı bu köşük renk oyunuyla aynen korunmuş olurdu. Sarı börkklü Apa (=Efe)'nin sarı kışa çizmeleri mavî dizilik takımıyla uzlaşabilir. Dirsekten el üstüne kadar sol kol üzerine kalkını temsilen alttan tokalı sarı bir meşin kapak takılması da tarihe uygun düşer. Çifter yatağanlı yirmi yerli kızının bu giyimine ve iyi hazırlanmış olarak sahneye yâneldiğini bir düşününüz: arslanlığa mı şaşarsınız, heybetle mi ürperirsiniz, renk ve figürlere mi dalarsınız, davul zurnalarla mı coşarsınız, orasını siz tasavvur ediniz. Görülüyor ki folklorun gurunun yaşamak mümkündür. Şehirlerin buna ihtiyacı vardır.

Yüz mîmlikleri mübalâğa kaldırmaz; taime bıyıklar, abus veya lâuballı çehreler derhal sırtır. Yerli oyuncuların ustaları bu işde samimî kahyorlar, sadeligi ve tabilligi biliyorlar. Birlikte oynuları da tempo ve boyaherlik bakımından aslına uygun kahyor. Buna rağmen son provalarda temkin ve disiplin bir jüri tarafından kontrolü faydalı olur. Bilirkişiler iyi aranmalı.

Bir gazetenin «Anadoluda eskiden karma oyun var mı imiş?» yolu istifhamını itiraf ederim ki tebessümle okudum. Böyleleri de vardı, fakat çoğu zaman harimde oynanırdı: «Alaca bar» denilen oyun gibiydi. İbnî Batûta Anadoludan geçtiği çağda Türk kadını —musallı olmasına rağmen— hâlâ erkekten kaçmıyordu; Fas'lı seyyah bunu biraz hayretle, fakat kinayelere sâpmadan ve onları överek anlatır (XIV. asır ortaları). Çoğu zavilyelerde karma oyun asıtlarına devam etti. Anadolu kadınının ilk defa henüz oyuna karıştığını sananlar onların bu tertibindeki altını fesleri de tanzimat modasından sonra tepelerine oturttuklarını zannetmek kadar garip bir tereddüde sâpmış oluyorlar: o bağ giyimini aşında fes değil, eski adıyla «kızıl börk» ten ibaretti. Kotaz (=hotoz) denilen şeyin aslı her halde bu olmalıdır.

Kısacası: türkülerin şehitlere sevdilmesi içinde itibarî bazı acemîliklere uğramış-

Sazşairleri:

Kuloğlu

Yazan: Mehmet Halit BAYRI

Onyedinci asrın tanınmış saz şairlerinden Kuloğlu'nun hayatı ve edebî şahsiyeti üzerinde az çok durulmuş olmakla beraber, eserleri şimdiki kadar tamamiyle tesbit edilememiştir. Vakıf, merhum Sadettin Nûzhet Ergun, dokuz koşmasıyla bir mersiyesini, yedi semaisini ve iki divanını ortaya koymuşsa da (Onyedinci asır saz şairlerinden Kuloğlu, S. 25-50), şairin kaleminden çıkan mabsuller bunlardan ibaret olmadığı muhakkaktır. Anadolu ve İstanbul'da hususî elerde bulunan eski yazma dergilerde yapılacak araştırmaların, Kuloğlu'na ait daha bazı manzumelerin meydana çıkmasına imkân vereceğini düşünerek, biz ötedenberi bu yolda emek ve zaman harcamaktan çekinmedik ve neticede Kuloğlu'nun henüz nesrolunmuş iki koşmasıyla bir türküsüne tesadüf ettik.

Profesör Fuat Köprülü'ye göre, Kuloğlu, Dördüncü Murad devrinde büyük bir şöhret kazanmıştır. Asıl adı Süleyman olan şair Safranboluludur. 1640 (H. 1049) tarihinde Dördüncü Muradın ölümü münasebetiyle söylenmiş olduğu bir mersiyeye (Sadettin Nûzhet, Kuloğlu, S. 36) onun ne zaman yaşamış olduğunu gösteriyor. Silâhdar tarihindeki bir kayda göre (C. I, S. 259) Dördüncü Mehmed zamanında, (M. 1636 - H. 1697) de henüz kırk yaşını geçtiği sıralarda ölen şair-i meşhur Musahip Mustafa Paşanın babasıdır. Şimdiki kadar ele geçen eserleri arasında hayatına ait başka malûmat edinilebilecek vazih vir şey çıkmamıştır. Yalnız bütün eserlerine hakim olan aşk ve kahramanlık hikâleri, onun her halde Osmanlı ordularında veya dönenmasında doğmuş bir saz şairi olduğunu

tük. Dört bir bucak oyunlarının gençliğe tanıtılması içinde aynı tereddütlere düşülmemesi için teşkilâtın baştan sıkı tutulması gerektiği kanaatindeyim. Oyun bir göz estetiği olduğuna göre, bu harekette radyodan yardım aranmayacaktır. Bankacılığın alkışa değer ve kültür sever yurdumun devamı temenni olunur. Bu hareket büyük şehirlerimizi «millî oyun» yoksulluğundan her halde kurtarabilir de kara kızların cerenasından medet umar olmayız artık..

açıkça göstermektedir. Bundan başka yine Kuloğlu mahlasını taşıyan ve Bay Rıdvan Nafiz tarafından bulunmuş olan bir koşma, onun Cezairde deniz harplerine karışmış olduğunu da anlatmaktadır. Evliya Çelebi'nin bir kaydı (C. V, S. 283), sonra bu asrın meşhur saz şairi Kâtibî'nin bir manzumesi, onun Kayıkcı Kul Mustafa ve Kâtibi ile muasır ve arkadaş olduğunu ve zamanında büyük bir şöhret kazandığını gösteriyor. Bütün saz şairleri gibi tasavvuf tesirinden kurtulamamış olmakla beraber, şairlerinde en ziyade aşk ve kahramanlık tereennü etmiş, halk zevkinin inceliklerini ve güzelliğini muvaffakiyetle benimsemiş, klâsik edebiyat tesirinden az çok uzak kalmıştır. Gevheri üzerinde onun tesirini görmemek imkânsızdır (Türk Saz Şairleri: C. II, S. 69-70).

Kuloğlu'na ait yukarıdaki satırlar, bundan on beş yıl önce yazılmıştır. O zamandan bugüne kadar geçen uzunca müddet içinde yapılan araştırmalar neticesinde şairin ele geçen manzumelerinden birine dayanarak genç edebiyat öğretmeni Cahit Öztelli, Kuloğlu'nun asıl adının Süleyman değil, Mustafa olduğunu, Silâhdar tarihindeki kayda Kuloğlu ile ilgili bulunmadığını bir yazısında (Kuloğlu hakkında; Türk Folklor araştırmaları, sayı 17, Aralık 1950) iddia etmektedir.

Şakıyub bilbil teki afgane düstül gönülümüz
Mısır içinde Yusuf Ken'ane düstül gönülümüz

mısrarlarıyla bahşayan ve Cahit Öztelli tarafından ilk defa ortaya konulan bu manzumenin, şairin mahlasıyla beraber ismini de açıklayan son kıtası şudur:

Çok çoktan dünyada covri sürmedim bir deni
Gele mi olan hatırıma çoktığın covr-ü cefa
Sen bunu aşan nı sandın ey Kuloğlu

Mustafa Hamidîllâh söyle bir insana düstül gönülümüz

Cahit Öztelli, bu manzumenin ihtiva eden derginin 17-18 inci asra ait olduğunu ve

çünkü aynı cömürte onyedinci asrın meşhur aşıklarından Geyheri, Kâtibi, Aşık Edhemî, Kânîlî ve Aşık Ömer'in manzumeleri ve nazireleri bulunduğunu belirttikten sonra, ya Şühâdâr tarihinde Mustafa yerine Süleyman yazılarak yanlışlık yapılmış olabileceğine, yahut Kuloglu Süleyman'ın, meşhur Kuloglu'ndan ayrı bir şair olduğuna ihtimal vermektedir. Cahit Öztelli'yi tereddüdünde haklı bulduğumuzu saklamıyarak, Kuloglu'nun elimizdeki henüz nesredilmemiş iki koşmasıyla bir Türküsünü yazımıza ekliyoruz!

Dostum ismarladım Mevlâya seni
Hemen dua eyle gonca fem ile
Akîbet düşürdün gurbete beni
Bu derd ile firak ile gam ile.

Kal imdi sen hemem sağ-ı selâmet
Gurbetlikte ben çekelim melâmet
Ayrılık yâğandırdı gördüm âlâmet
Aduların ığvasıyla zem ile.

Bönce yıldırdı çoktim çevri-ü cefanı
Görmedim bile zerre denli vefanı
Kalb rakibler sürdü zevci-ü safamı
İşret edüb fevha cüm cem ile.

Başım alub gurbet ile gideyim
Ayrılığın lezzetini tadayım
Der Kuloglu dostum nice ideyim
Şühâdâr cesûdî kaldı nem ile.

★

Üstümde uğrattı felek göcünü
Gayet zebun oldum bendi kemandan
Nedir kâbahatım, bünem suçumu
Serim halâs olmaz oldu dumandan.

Ey gönül serinden kaldır efkârı
Dilimle zikreyle perverdigârı
Alemden sağ olsun kişinin sırrı
Nasib olan gelür Hindden, Yemenden.

Ansızın gelürse başına bir iş
Gördüğün düşleri ehline damış
Ey gönül merdoğlu merd ile konuş
Yürüğün korkanüstür benim yamandan.

Ey Kuloglu buldır söyle muradın
Arifler katma söyle muradın

Nazlısıydın sen de Sultan Muradın
El cömürsü ol şimdi dâri fenadan.

★

Cezayir çevresi ol yüce dağlar
İçinde oturur ağalar beyler
Kocuyığıl sılasın anar da ağlar
Şahbaz yığıt ile dolu Cezayir.

Cezayir dilberi on beş yaşında
Giyülür kusanır başında
Herberist bir yığıtın peşinde
Şahbaz yığıt ile dolu Cezayir.

Açılmış kabloye doğru kapusu
Cennet misâldir ann yapusu
Gazi olur varanların heptisi
Şahbaz yığıt ile dolu Cezayir.

İçindedir Kırklar ile Erenler
Şehid olur sahrasında ölenler
Madhin söyler senin varup gelenler
Şahbaz yığıt ile dolu Cezayir.

Kalaları vardır toplu tüfenkil
Bekleyen yığıtlar arsan yüzrekl
Sanki, genülteri demür direkl
Şahbaz yığıt ile dolu Cezayir.

Balyemez topları yahya bakar
Düşmanı gelince atese yakar
Her köşe başında bir çeşme akar
Şahbaz yığıt ile dolu Cezayir.

Batı tarafından üç top atıldı
Şiddetinden aylar günler tutuldu
Ecel bize nişkal ile safıldı
Şahbaz yığıt ile dolu Cezayir.

Gör neler eyledî bize ol felek
Seni görmek için ben oldum helik
Yer yüzünde insan göklerde melek
Medhin iderler cümle Cezayir.

Halkta uyub bes vâdînin kıranlar
Din uğruna dilyub kile salanlar
Mağribde Tunusta gazi olanlar
Medhin iderler cümle Cezayir.

Kuloglu dir aşık olanlar bende
Ben dahî vasfını iderim günde
Urumba, Acedude, Hindde, Yemende
Medhin iderler cümle Cezayir.

M. Halit BAYRI

Araştırmalar:

Türkçenin Romenler Üzerindeki Etkileri

Yazan: Veysel ARSEVEN

Dil, yaşayan bir varlıktır. Başka bir deyimle, canlıdır; doğar, yaşar ve ölür. Milletlerin yaşayışına sıkı sıkıya bağlıdır. Milletler, istiklallerine sahip oldukça, dilleri de gelişir, güzelleşir. Bir millet istiklâli kaybedince, dilini kaybetmese bile, boyundurduğu altında kaldığı kavim ile kaynaşır, ve zaman gelir ki kendi öz dili de soysuzlaşır.

Bugün, milletlerin birbirleriyle olan münasebetleri o derecede ilerlemiştir ki, bilhassa tekrikli sahalarda, ister istemez birbirinden kelime alışı verişini yaparlar. Böylece, devrin icaplarına göre, kelimeler doğar, kelimeler ölür.

Türk dili bu bakımdan çok canlı, çok hareketli olmuştur. Bütün bir tarih boyunca hep değişmiş, yenilemiş ve yaşama kudretini asla kaybetmemiştir. Bu gün bile gövde taze ve yeni filizler sürmektedir. Ta Orta Asyadan, Avrupanın ortalarına kadar geniş bir saha üzerinde ömür sürmüş ve sayısız milletlere yüzyıllar boyunca hükmetmiş olan bir irkin dil, elbet ki hükmi altında bulunduğu milletlerin dili üzerinde etki yapacaktır. Nitekim bu etkinin bugün bile yaşayan tarafları çoktur. Yazımıza konu olarak, Türkçenin Romence üzerindeki etkilerini ele alalım.

Bugünkü Romanya toprakları ile bu toprakların otokton halkı, ta onuncu yüzyıldan beri, Orta Asyadan gelen Türk akıncı kollarının istilâsına uğramıştır. Bu akıncılardan bilhassa Peçenekler, Kumanlar ve Uz Türkler (Bugünkü Gagauzlar), bu topraklarda yerli halkla uzun müddet birlikte yaşamışlar, onlarla kaynaşmışlardır. Bundan dolayı Türkçenin, Romenler üzerindeki etkilerini araştırırken, işe ta bu devirlerden başlamak gerktir. Ancak böyle geniş bir araştırmanın imkânsızlığı da meydandadır. Zaman nice büyük kavimlere tarihten silip süpürmüş, dillerinin sözü mü olur bugün?

Daha sonraları ve bilhassa XIV. yüzyıl sonlarında Tuna boylarında görülen Osmanlı Türkleri ise, Dobruca kısmı bir yuna, Romanya'nın diğer bölgelerinde hemen hemen yerleşmişler, halkla kaynaşmamışlar, daha ziyade siyasi ve askeri bir üstünlüğe sahip olmakla yetinmişlerdir. Bunun sebeplerinin de

dini inanışların ayrılışında aramak icap eder. Sonucu da imparatorluğun dağılması olmuştur.

Öyle ise, Osmanlılardan önceki devirlerden kalma izleri, Toponymie'ye dayanarak, daha ziyade coğrafya bölgelerinde aramak lâzım geliyor. Nitekim Tulcea'da bir köylü bir çaya, İbrail'de bir ormana ve Buzau ırmağına karışan bir suya Peçenega (Peçenaga) adı verilmiştir. Muscel'de Pişineagül dağı vardır. Caraş'ta Peçenigca, Halzeg bölgesinde Pişineaga ve daha başka adlara rastlanır ki, bunlar Peçeneklerden kalma hatıralardan başka bir şey değildir. Oltenyada BUDACUL (budak'tan) köyü vardır. Transilvanyada Beşinau, Beseneu, Fagaraş'ta Beşinöav, Sibiu yakınlarında Dealul Beşinoulul, Banatta Beşenova veche köyleri vardır ki, bunlar, Mücarların Peçeneklere verdikleri Bessenyo adından gelirler.

Öte yandan Comaul, Cuman, geçidi, Comana, Coman, Comaul, Comanca ve Comanescu adları ise buralarda bir zamanlar Kumanların yaşamış olduğunu gösteren coğrafya soyadlarıdır.

Prof. C. C. Giurescu'ya göre de, son araştırmalar, Romence'de (ul) ile biten bütün kelimelerin, Peçenek ve Kumanlardan kalma olduğunu meydana çıkarmıştır. Vashul, Covurlul, Derehul ve başkaları gibi şehir adları bunlardandır. Keza Caracul, Caraulman, Baragan, Bugeag da birer Kuman ve Peçenek yadığıdır.

Toponymie alanında Osmanlı izleri ise, bugün bile Türklerin bulunduğu Dobruca ile Gagauzların bulunduğu Basarabyanın güneyinde Bucak'ta görülür. Teferruati bir Romanya haritasına bakmak, bu gerçeği ispat etmeye kâfidir. Buralarda türkçe köy, dağ, tepe, dere adları taşıyan yerler sayısızdır. Bükreşte bile Çişnigiu (çezmeden) adında tanınmış bir göl ve park vardır. Basarabyada; Alderman, Avdarna, Başköy, Besalma, Burçak, Çesmeköy, Çokmeydan, Düzgince, Haydar, Karanğaç, Karakurt, Karlık, Kazayaklı, Kıpçak, Tabak, Taspinar, Tomay, ve daha yüzlerce köy adı vardır.

Onomastiquet'te de keza Peçenek - Kuman ve Osmanlı tesirleri görülür ki bunlar

daha ziyade soyadlarına işlenmiştir ve sayıları pek çoktur. Meselâ, bir takım lakaplarından alınmış soyadları:

Aslan, Balaban, Balan, Balanescu, Bur-suc, Budala, Burada, Baston, Berlik (birli-den), **Caragea, Caragiale** (karacadan), **Caracas, Chiesea** (köse), **Cilibiu** (celebi), **Ci-lalak, Ciomac, Conaki, Eminescu, Ferhat, Hur-muzake, Hurmuzescu** (hürmuz'dan), **Hagiu, Papazoglu, Pantazoglu, Samureas, Seltan, Sisman, Taban, Tatarescu**, (postacı'dan), **Tausan, Tutue**.

Allenin menşinini gösteren soyadları:

Halepli, Lehlu, Misirli, Caramanlu ve **Çerkez** de olduğu gibi.

Fakat soyadlarının çoğu sahiplerinin meslek ve sanatlarını gösterir kelimelordir:

Bacalu, Bacaloglu, Bacalbaşa (bakkal-dan), **Belu** (beyden), **Çavalescu** (kavaldan), **Catarciu** (katircidan), **Ceaus, Ceauseanu, Ceausescu** (çavustan), **Calpaci** (kalpakçı), **Cobzari, Cobzariu** (kopuzdan), **Cloban, Chu-banoglu** (çoban'dan), **Gelep** (celep), **Haman-giu** (hamamcı), **Mehtapciu** (meklupçu), **Şap-calı** (şapkalıdan), ve başkaları.

Soyadlarından başka, Türkçe kelimelerin günlük konuşma diline de girmesi pek tabiidir. Bu kelimelerin, zengin Türk beylerinin konaklarından usak, hizmetçi ve ırgat ağız-ları ile halk arasında taşınmış olabileceği ve bu suretle romenlerin günlük konuşma keli-meleri arasına girmiş olabileceği akla gelebilir. Nitekim bu kelimeler ziraat, çiçekçilik, sebzeçilik, ev işleri ve argoda çoğunlukla yer etmiştir.

Bir buğday geçidini gösteren **arnaut**, eki-leşek araziyi gösteren **tarla** gibi bazı kel-lmeler ziraate ait işlerde yer etmiştir. Fakat bilhassa sebze ve çiçek ekiminde Türkçe kel-lmeler çok daha yaygındır.

Arpagic, patlagea (patlıcan), **bame** (bamya), **fasolia** (fasulya), **chiper** (hiber), ve hepsi için kullanılan **zarzavat** adı sebze-ler için;

Anason, chimon, enibahar (yeni bahar), **revent** adı kokulu nebat ve baharat için;

Lalea (lâle), **zambila** (sümbül), **miguna** (menekşe), **Iorgovan** (erguvan), **asma-giuc** (asmacık), **nufar** (nilüfer), **salcâm** (a-kasya ağacı ve çiçeği için - salkım) ve ba-gı kalıntı; çiçekler için;

Cozla (koz-çeviz içi), **coz halva**, (Mun-

tenya'da cevizi ile tanınmış Cozla manastırı vardır), **etres** (etrez), **vişna** gibi kelimeler de meyvalar için kullanılır.

Bütün milletler, bazı argosu ve inza-mın kusurlarını gösteren kelimeleri başka dil-lerden alırlar. Romencede de, Türkçeden al-ınmış bu çeşit kelimeler pek çoktur. Meselâ:

Avan (avanaktan), **babalak** (babalıktan), **chel** (kel), **chiabur** (ekâbir), **chior** (kür), **ciapcan** (çapkın), **cilibiu** (celebi), **cısır** (kü-sur), **dalcăuc** (dalkavuk), **derbedeu** (derbê-der), **farfara, farfaragi** (farfaradan), **fulul** (fodul), **hain**, **mangafa** (mankafa), **palavra-giu** (palavracı), **pelte** (peltek), **sanchiu** (sanki), **şiref** (şirret), **ursuz** (arsız), **sevsoc**, **hatărul** (hatir), **hădut** veya **hădăuc** (hăydut), **mascariel** (maskara), **intriga** (entrika), **surgiu** (sürgün), **tarafu** (taraf), **pusu**, **sifta** (siftah).

Köy hayatı ve ev işlerinde ise Osmanlı türkçesinden alınmış birçok kelimelere rast-lanır:

Çaşa (kaşa), **otac** (otak), **perdea** (per-de), **tamazlac** (damızlık), **catmac**, **malu**, **tele-me**, **cafe**, **apa** (ab-su), **baosls**, **hale** (hanyo), **baston**, **lehea** (leke), **papa** (hapa), **coşoc** (ko-cuk), **cafeği** (kahveci), **caldărâni** (kaldırım), **calăuz** (kılavuz), **clăbuc** (çubuk-tütünü), **coş-ba** (kuldübe-ev), **caftan**, **cutia** (kutu), **ciardac**, **cloban** veya **clobanas**, **cuceniman** (kumkuma-baykuş), **divanul** (divan), **duh** (ruh), **dervis**, **damagiana** (damacana), **duduie** (Avşarlar'da **dudu-bayan**), **fesul**, **farul** (far-har-ateş), **fil-deş** (fidişli), **hanul** (han), **holero** (kofera), **hora** (horon), **luteaua** (lüle), **lampa** (lâmba), **mahala**, **mahalaaua**, **mahalgıu** (mahalle-den), **masa**, **miel** (mi-doğu türkçesinde kuzu), **piştea** (pişik-kedi), **pita** (pide), **popazu** (pa-paz), **pehilyan**, **para**, **parale**, **papuc** (papuç), **ışlık** (ışık), **tehind** (ikind), **esnaf** (esnaf), **soba**, **sabun**, **sârma** (sırma), **terzibaşu** (terzi-başı), **temelu** (temel), **ce** (ce-doru türkçe-sinde ne).

Diğer yandan Romencede idare illi ilgil bir takım türkçe kelimelere de tesadüf edil-mektedir. Meselâ:

Aall (alay), **belzădea** (beyzade - binvan), **başibozuc** (başibozuk - disiplinli - asker), **caimacim**, **firman** (ferman), **leniceerl** (yeni-çeri), **sipahi**, **serdarul** (serdar), **divan** (divan - idare meclisi), **vizir** (vezir), gibi.

Ve nihayet sanat âleminde ve bilhassa

Konservatuar Milli Danslar Öğretmeni

Halil C. Oğultürk Yugoslavya'dan Yazıyor

18. IX. 1954 Belgrad

Muhterem İhsan bey kardeşim;

Size bu mektubu Belgrad'dan yazıyo-rum. Ben iki buçuk aydır Belgrad'da Yugos-lav folkloru üzerinde çalışmaktayım. Bu ça-lışma programında Milli Dansların yazılış metodu, Milli Dansların sahneye adaptesin-deki metod, Koreografi, Kostümlerin sahneye intikallindeki değişiklik, Türküler ve Dans Müzikleri üzerinedir. Hem memleket çapın-daki teşkilâtı hem de taktik ve metodları in-celliyorum. Büyük istifadem oldu ve olacak da; Buraya geldikten sonra anladım ki, Yu-goslavya için ayırdığım 4.5 ay az gele-cek. Allah kismet ederse ikinci bir sefer da-ha yapıp, tetkiklerimi tamamlamak isterim.

Geçen gün aldığım gazetede okuduğuma göre İstanbul'da 10 - 11 - 12 Eylül günleri Milli Danslar müsabakası yapılmış. Bu ha-ber bilmezsiniz, beni, nekadar sevindirdi! Bu demektir ki gün geçtikçe kaybolmasından korktuğumuz en güzel hazinemize kaybol-mama sağlandı.

Yalnız, Jüri Heyetinde sizün ve Mahmut Ragıp Gazimihalî İstidatımızın bulunmayışı ciddi en büyük bir kayıp ve eksikliklerdir.

Yugoslav folkloru üzerinde soracağınız soruları beklerim.

müzik alanında yer etmiş türkçe kelime-leri:

Visul İot Ali Baba (Ali Babanın rüyası), **C. Dimitrescu'nun** bir opereti), **Baba İrena** (Babalarık - C. Halepli'nin bir opereti), **Tuzul Calteul** (bir operet adı), **beste**, **dăulhanca**, **dăulhanca** (Yeniçeri müziği için), **haandı** ve-ya **hanende**, **manele** veya **mane** (mânî), **mehterhane** veya **mehterhanenaua** (mehterhane), **militerbasy** veya **mehterbaşu** (mehterbaşı), **nalgul** veya **nalstul** (ney çalan), **peşrev**, **rast** (sol tell için kullanılır), **seba** veya **saba** (lâ tell için kullanılır), **samaels** (semal), **sazen-de**, **tabulhanca** - **tabulhanca** - **tubulhanca** - **ta-bulhana** (tabulhane), **taksâm** (taksim), ve müzik âletlerinden:

Caval, **cabuz** - **cobuz** - **cobze** (kopuz), **cobzar** (kopuz çalan), **canon** (konum), **daule** (davul), **dăureua** - **dăurea** - **dăure** (def - dâ-

Ankara Devlet Konservatuarı Milli Danslar Öğretmeni Halil C. Oğultürk

Sevgi ve hürmetlerimi yollarım kardeşim. Ankara D. Konservatuarı Milli Danslar Öğretmeni Halil Cemal Oğultürk

re), **galda**, **kemanul**, **kemanche** - **kemangeh** - **kemangea** (kemençe), **netu** - **netul** - **netul** (ney), **rebec** (rebap), **tambura** (tambur), **tulum**, **tumbelle** (dümbelek), **zurna** veya **zur-nala**.

Elle şüphesiz ki Romencedeki Türkçe kel-lmeler bundan ibaret değildir. Daha ciddi ta-rama yapılırsa, belki de yüzlerce daha bulu-nur. Fakat bütün bu Türkçe kelimeler yu-siyor mu Romencede? Onbeş yıl önceki Türk-çe ile bugünkü Türkçede yaşayan ve yaşa-mayan kelimeleri şöyle bir düşüncecek olu-rsak, böyle bir soruya kolayca cevap vermiş oluruz. Amma, muhakkak ki hâlâ yaşayan-ları çoktur.

Not: Romen alfabesindeki bazı harflerin okunuşu:

C - k; ci - ç; ce - ç; ge - ç; gi - ç; â - a; î - i; â - g'ye yakın yumuşak bir a.

Hey Hey!. Yine de Hey Hey!..

* Yazan: Nezihe ARAZ *

Eylül ayının ilk günlerinde hemen bütün Anadoluyu bağrında toplayan İstanbul ne kadar bahtiyardı. Egeden Karsa varınca, Batı Anadolu zeybekleri, Orta Anadolu efeleri, Doğu Anadolu dadasları, Çorkeş dilberleri, Karadeniz usakları, yelhamlı bütün Anadolu; üzüm, tophyanlar, pamuk devşirenler, lütfü kuramlar, bahçeciler, ipkeçiler, denizciler can cana, kucak kucaga idiler, buradaydılar.

Türkiyede ilk defa halk oyunları müsabakaları yapılıyordu. Kuruluşunun onuncu yıldırı idrak eden Yapı ve Kredi Bankası kitap, resim, müzik kollarında olduğu gibi, çok zengin ve el sürülmemiş bir hazine olarak duran halk oyunlarını da müsabakalar programı içine almıştır.

İstanbulda 22 vilayetten toplanan oyun ekipleri, kendi vilayetlerinde yapılan müsabakalarda birincilliği kazanarak geldiyordular.

Her vilayette müsabakalar tahmininden çok büyük bir alakayla karşılanmış. İstanbulda gönderilecek ekipler, memleketlerinin yüzünü ağartma yolunda büyük ümitler ve büyük fedakarlıklarla yola çıkarılmıştır. 6, 7, 8 Eylül günleri Açık Hava Tiyatrosu, misafir ekiplerin prova ve hazırlıklarına ayrıldı. Basma ve güzel bir resadül eseri olarak bugünlerde İstanbulda bulunan Milletlerarası 5. sanat tenkifeleri kongresi azalarına yapılan ilk temsil akşamı Türk Güzel Sanatlar tarihine unutulması imkansız bir başarı ile geçti.

Bu bir müsabaka değildi, ortada bir rekabet, bir çekişme, bir didişme havası yoktu. Ortada, can cana, bağbasa, bir yürek, bir ötek halinde adeta kayama gelmiş bütün bir Anadolu vardı.

Oyun, Karayılanın şihiri davetiyle başladı, Karayılanın efinde kâh gürlöyen, kâh

inleyen kâh sızlayan davul sade oyun ekiplerini sahneye davet etmiyor, yurdunun başına toprağına sesleniyor, geçmiş yüzyılları uyardırıyor, bu toprağıın bağrında yetişen bütün uluları, cengâverleri, şairleri, kahramanları ayağına kalıyordu. Ve onlar bir bir geldiler. Yine Karayılanın davulu, gelecek nesillere sesleniyor, geçmişin bereketini, yarınını ümitli, zevkli mücahit ellerine teslim ediyordu. Efsanevi bir alışverişti bu. Bütün ekipler sahneyi doldurdıkları zaman gözler insanları değil, insanların hayat verdiği, değerlendirdiği, mânalandırdığı Vatan haritasını görüyor gibiydi.

Oyunu Adanahlar açtı. Üç etekli kızlar, gülümüş tomaklarını başklarına takmışlar. İpeklili kutnudan gömlekleri boy boy renkli çekileri ayaklarına giymedikçe gelin atma bilmedikleri kırmızı çedikleri ile birer efsane gibi güzeldiler. Erkeklerin, mor geziden, (meydan) mintanları başlarına sardıkları ipeklili posuları bu efsanevi tamamıyordu sanki.

Daha ilk figürlerde gönlümüz ortalarına düştü. Oyunun kadınlı erkekli oynanması insanı ayrı bir heyecan veriyordu, mengi, bir aşk oyunuydu, türküstü bile aşkla yalvarıyordu!

Pınarbaşı ben olayım
Bulanırsam bulanayım
Sevdiğimi verir bana
Dilemişim dileyeyim..

Ağrılıma ve yeldirmesi birbirinden güzel olan Toros mengisi, unutulmaz bir rüya gibi gözlerimizden geçerek sünlükten Geyve zeybeğini oynayan Adapazarı zeybekleri sahneye çıktılar. Toros meneli ekibinin az nevvel ortaya dökmüğü aşk şimdi bir yigittik destanına çevrilmişti. Adapazarlıların bir de «Var gel» oyunu vardı. Bunu göremedik. Çünkü vakit doldu. Artık sahneye «ardılar» geldiler. Yedi dakikada beş oyun isimlerine bakın, Deli horek, Çeskin Çoruh, Sarı çiçek, Artvinliler cerecekten çıktılar. Bıraktığımız 60'ı asan bütün oyun cesitlerini gösteriyorlardı. «Aman aman sarı kız, ben vana mamı yalmız» diye bir türkü vardır. Oynadık. İleri sarı çiçek oyunu. Çoruh vadisinde geçen bu sarı kızın hikâyesiyle ilgiliymiş ve kız-erkek beraber de oynamıştı. İskin horontar diye sert ve süratli ovmalar idi kadımlar, yapıları bakımından onlara giremiyor.

Şimdi Artvinden Aydına dönmek gerek. Volun uruculuğuna hakmayın, bu gece zaman ve mekân kayıtlarından ayrılmış olarak yaşıyoruz. Ya bir davula inen şihiri tolmak, ya bir zurnadan çıkan garip bir nağme sizi ülküden ülküye geçiriyor. Aydınlı İbrahim Serin yavaş yavaş sahneyi doluyor. Ne edali, ne ölümlü, ne hâkim bir dolaş bu. Bakıyorsunuz sanki bir Yunan ilâhı, sanki Jüpitler. Dünyayı böyle küçük görüyor, böyle az mühimsiyor ki..

HALK OYUNLARI MUSABAKALARININ NETİCELERİ

10, 11 ve 12 Eylül günleri İstanbulda Açık Hava Sahnesinde yapılan «Halk Oyunları Müsabakası» büyük bir ilgi ile takip edilmiştir. Jüri, ekipleri aldıkları puvana göre 5 gruba ayırmıştır.

Bu gruplar şöyledir:

- A — Erzurum, Bahçesir, Trabzon
- B — Çorum, Diyarbakır, Sivas
- C — Adana, Bursa, Elâzığ, Gaziantep, Kars, Kastamonu, Urfa
- D — Artvin, Aydın, Ödemiş, Hatay, Bergama

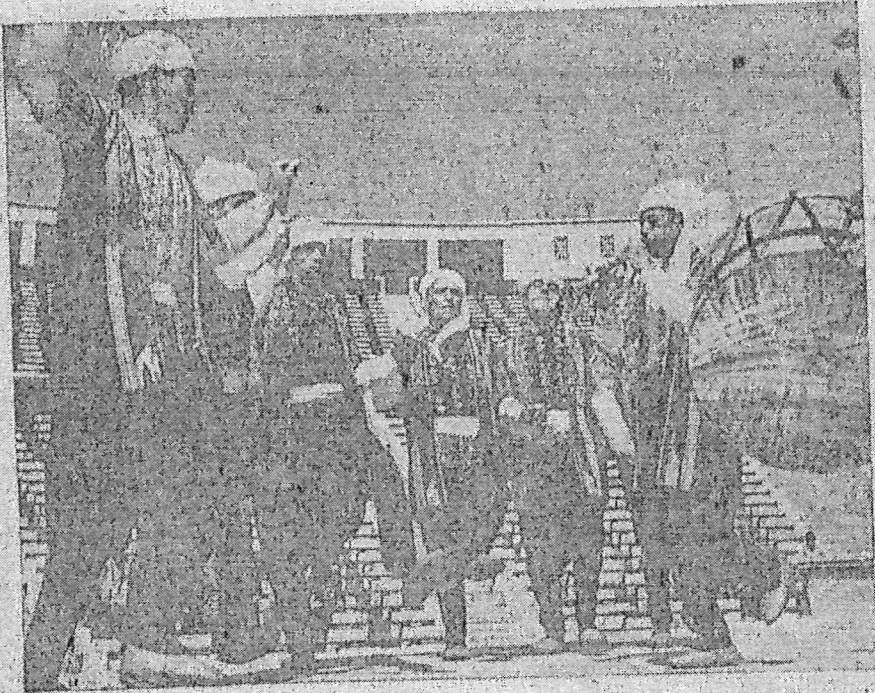
F — Adapazarı, İzmir, Bize, Konya
Bu müsabakalar için konulan 6000 lira mülkiyet Tertip Heyeti tarafından son dakikada 25.000 lraya çıkarılmış ve oyunları müteakip sahneye toplanan ekiplere hediye olarak dağıtılmıştır.

A grupunu teşkil eden takımlara 1500 - 1600'er lira, B grubuna 1250'er lira, C grubuna 1000'er lira, D grubuna 500 - 600'er lira, F grubuna 400 - 450'er lira verilmiştir.

Ekiplerde bulunan şahıslara birer altın madalya ve 178'er adet müsabaka da birer gümüş madalya hediye edilmiştir.

A grupunu teşkil eden üç takım içinde en fazla rey alan Erzurum ekibi en fazla oy aldığından birincilliği kazanmıştır. Jüri, bu isteği desteklemeyi, Erzurum Ekibi de kazandığı 1600 lrayı Gazeteciler Cemiyeti'ne bırakmak suretiyle jüri'nin bu kararını protesto etmiştir.

İbrahim Serin «iki parmak zeybeği»ni oynamaktadır. Daz gibi bir efe. Aydının Yılmaz Özlü'den gelmiş oyununu Yürekli Aliden öğrenmiş. Basma sardığı yedi dağın renginden örülmüş oyul yemelişi onu daha da heybetli gösteriyor. Müsabakada iki zeybek daha vardı. İzmir adına gelen Somali zeybeğini oynayan Feyzullah Çakıcı ile Ödemiş adına gelen ve ağır zeybek oynayan Çakırcalı'nın torunu; Sadık Akkas. 18 kişilik isimlen seçilip gönderilen Feyzullah Çakıcı gene bir şeretmend. Oyunu babasından öğrenmişti. 30 yaşında birinci gelen Sadık Akkas ise, bilmem ki, dedi 24 yaşındayım, kendimi bildim bileli zeybek oynarım, Kahramanlık, ask

Halk oyunları müsabakasında aldığı derece ile D grubuna dahil edilen Hatay Ekibi deşiflerini oynarken

ve zafer duyguları üzerinde duran muhtelif zeybek oyunlarında figür farkları varsa de mana hep aynı. meydana doluşan zeybek dans figürlerinin ilkinde ağır, çalınlı, emni bir tavır ile ilân ediyor. Bu ülke benimdir! Bu ülke benimdir; bu ülkeye hiç kimse yan bakamaz. Zeybeğin ayak atma figürleri hatırlatır ki yaban ayak bu ülkeden kolayca atılır. Sonra zeybek bir diz vurur. Bir diz vurur yaban ayagın nasıl tepeleneceğinin, senbolüdür. Edalı edalı yerli oksiyen eller, topraktan bet bereket alır, yine edalı yana açılan kollar bet-bereketi alem halkının üzerine saçar.

Beg kişilik Bergama ekibinde önce bir kişi bize nefis bir harmandah oynadı. Sonra yalabık ve dağı zeybeklerini bütün gurupları seyrettiler.

Şimdi sıra Balıkesir ekibinde. Pamukçü bengisini yalnız Balıkesir'in Pamukçu köye oynar. Siz bu oyunu İstanbulda 11 kişilik oynamasına bakmayın. Hele bir harman ortadan kalksın, hele düğünler muhabbetler başlasın, 200 kişi birden meydana atılırın köyde. İkiyüz kişinin birden el vurup diz bük-tüğünü düşünün. Balıkesir daha ilk figürle-rinde halkın alfta ve takdrini üstüne çekiyor, onbir değil bir kişi var sanki. Figürleri

arasında sevinç naraları duyuyoruz. Haydat Aydında, Ödemiş'te, İzmirde doluşan kalpier şimdi Balıkesir gövdesinin peşine takılmış, onunla gevkenmiş kopup, coşuyor. Oyuncuların hemen hepsi aynı yaşta, sanki, hepsi bir dans akademisinin talebeleri. Bunu düşünürken güliyorum: Anadolu'da en iyi dans akademisi harman yerleri olsa gerek! Balıkesir ekibinin fertleri de oyunları gibi canlı, şevkli, onlara bazı sualler sordum; ne zamandan beri bu bengiyi oynarsınız? dedim. Eldip başı şöyle bir yüzüne baktı, «Türkler çadırdıyken bu oyun oynanırdı, dedi. Ozamandanberi biliriz. Kılıçla, kalkanla düğüstüğümüz günlerde, yabancıları yence bu oyunla bayram ederdik.» Dedim ya, zaman ve mekân kaydı çoktan silinmişti. Madem kılıç kalkanla bahsediliyor, söz Bursalılarınadır. Bu oyun müziksiz oynanır, bu oyunun bütün musikisi kılıçların kalkanlara vurarak çıktığı sestir. Dinamizmi, erkekliğini, kuvvetini kaybetmeden dans figürleri ile senbolize edilen bu oyun aslında Bursanın Osmanlı orduları tarafından fethini anlatıyor. Ben bunu ekip başkanı Mustafa Tahtakırandan kaç kere duydum, dinlemeye doyamadım. Her hareket fethin muharebesinin bir safhasını anlatır, önce

Halk Oyunları ve Jüri Heyeti

Halk Oyunları Müsabakası Jürisi folklorla ilgisiz kişilerle kabartılmış, bu arada ömrünü müzik kadar millî danslarımızı da folklikle geçiren Devlet Konservatuarı Profesörlerinden Mahmut Ragıp Gazimihal maalesef. unutulmuştur.

Jüri Heyetinin isimlerini aşağıya alıyoruz. İsimleri sıyah harflerle dizilenler TÜRK FOLKLOR (eski HALKBİLGİSİ) DERNEĞİ'nin üyeleri ve İlmî Kurulu azalarıdır:

Fikret Adil, Nedim Akçer, Selmi Andak, Eğret Antikacı, Burhan Arpat, Celal E. Arseven, Bn. Arzumanof, Adnan Benk, Celal Bulkat, Mes'uf Cemil, Adalet Cimcoz (Fitne-Füeur), Behçet Kemal Çağlar, Fikri Çiçekoğlu, Yusuf Ziya Demirek, Ulvi C. Erkin, Muhisin Ertugrul, Bedri R. Eyyüboğlu, Bedil Fakı, Burhan Felek, Eflâtuun Cem Güney, Yaşar Kemal Göğçeli, Max Meimecke, Zühüri Müridoğlu, Doğan Nadi, Yaşar Nablı Nayır, Aysel Nur, Valâ Nuredin, Olga Olcaç, Tahsin Öztin, Cevdet Perin, Cemal Reşit Rey, Muzaffer Sarısözen, A. Adnan Saygun, Cahit Tanyol, Selim Sırrı Tarcan, A. Kutsal Teceer, Cema Tolcu,

Hıfzı Topuz, Vedat Nedim Tör, Semih Tuğrul, Refi' Cevat Ulunay, Tunç Yalman, Halil Bedi Yönetken.

Surasını da esefle kaydedelim ki, bu güzel teşebbüs, Jüri listesini boş yere kabartan ve müsabakalara bir defa, o da se. yıl için çocuk çocuk gelenler yüzünden iyi işleyememiş, çok şükür oyunları tertip edenlerle Derneğimizin üyesi bulunan jüri azaları oyunları başından sonuna kadar takip etmişlerdir. Ancak bu üyeler de birer şehret oldukları içindir ki, Jüriye alınmışlardır. Bu durum Derneğimizle temas neticesinde kararlaştırılmamıştır. Dernek'le işbirliği ve istişare muhalıdır ki daha esash bir rol oynamabilsinler.

Dergimiz, bu kadar esash ve külfetli bir organizasyonu başarıla sona erdiren bir teşekkülü fikir ayrılıklarına ve bazı aksaklıklara rağmen, başlatılmış olmak endişesiyle tenkitten vaz geçmiş ve Türk Matbuatında kıran (Millî Oyunlar Müsabakasına dair dört başı mamur en güzel yazı)'yı yine aynı müessesenin organı olan RESİMLİ HAYAT sayfalarından İktibas etmeyi bir yazife saymış bulunmaktadır.

ordunun selâmı, sonra ömek var dönmek yok, diye cenk yemini ve arkasından cenk mütarekesi, mütarekeye ihanet edenleri tedip, teke tek döğüş ve zafer. İşte kılıç kalkanın mânası.

Her millet harbetmiştir, her millet sulhe varmıştır, fakat bilmem ki hangi millet bunu sanatına bu kadar ustalıkla geçirebilmiştir.

Lâkin işte yine hava değişti, Çorum halayı başlıyor, bu halay ağrılama, ortalama ve yelendime, diye üç kısımdan mütesekkil. Bacaklar gergin, başlar dik, bakışlar keskin, çakı gibi gençler oynuyor Çorum halayını... Önce yavaş yavaş, sonra hızlanıyorlar. Çorumluların kız, erkek beraber oynanan oyunları da varmış. İşte Dillâla, İste hürun, İste Türkmen kızı ve İğ-deli gelin...

Nağme yazdım so'naya
Haydi gelen gülen oluyay

Kastamonu Ekibi'nden Mahir Karayıldan şifheli davulunu dile getirirken...

Sarayda oturanlar
Az derdim artıranlar
Luşına gelenek takson
Sevdadan kurtulanlar

Elâzığlıların küçüklük davulcusu Hidir Sezgine yoldaslık eden zurna bu nağmeyi dile getirirken ellerinde muntarla düğün alayı, oynıya oynıya içeri geliyor. Bu oyun seyyar da çadırda, düğün oyunudur. Oyun değil bir masal var orada. Sonra halay ve üç ayak oyunları... Elâzığ ekibinde bir Avukat var, Fikret Memişoğlu, Rasim Küçükkel, memur var, kasap var, seyyar satıcı var. Sonra ikiz kardeşler: Müjgan ve Handan Üstüner var. Memlekette beş ekip içinden birinciliği kazanarak gelmişler, var olsun, dert görmesinler.

Hey! Hey!

Bar bashyor bar! Bu Erzurum oyunudur. Hancı gibi bir boyda bir dizide sekiz genç! Kavaklar misal öntümüze geliyor. Erzurum'da kök denilen bir yer, varmış, orasınıyın barın beşigi, dadıgılar barı orada öğrenmiş. Bar başlayınca bazı kavaklar sıradağlara döndü. Sanki başı dumana gömülü Palandöken size doğru geliyor. Bar, baştan başa bir yığılık ve mertlik destanıydı. Ölçü, Ahenk, kerifet bu destanı ifsaneleştiriyordu. Lael-vort zıvkaları, beyaz muntanları ne de güzel-

Ay doğar sını sını
Sevmişem birisim...

çayan bu türkiyeye oynanıyor.

Madem ki söz yine aşka düştü, gelin Elâzığlıları seyredelim. Onlar da bir Türkü tutturmuşlar.

«Dertli ve Seyranî» Eseri Münasebetile

Yazan: Cankırılı Ahmet Talât ONAY

Türk Folklor Araştırmaları'nın 61. inci sayısında Cevdet Canbulat Bey'in bir yazısında isminin de geçtiğini gördüm. 1920 ce Bolu Maarif Müdürlüğü iken Aşık Dertli hakkında soruşturmalar ve şiiirlerine dair araştırmalarda bulunarak hazırladığım eser, 1928 yılında eski harflerle Bolu'da basılmıştı. 26 yıldır bir çok yazılara, eserlere kaynak olan bu eserin, çok hatâlı basılmasına rağmen görüldüğü alâka, beni, eser üzerinde yeniden çalışmaya sevk etmiş, Dertli ile münasebetli şahıslar hakkında notlar, halk edebiyatına dair uzun bir mukaddeme nüvesi ve şiiirlerinin tablihi ile mecmualardaki şiiirlerinin nakli ve eldeki mecmua ve matbu divanlarla karşılaştırmak suretiyle 233 sahifelik bir eser vücuda gelmesine sebep olmuştur (1938).

Ahîren takdîrkârı olduğum gençlerden Hasim Nezihi ile Cahit Öztelli Beylerin bir

CUKUROVADAN
TEKERLEMELER

I

Omar
Belindeki kemer
Bir taş attım
Camiye kaçtı
Caminin kapısı kilitli
Omarın başı bitli.

II

Anan nerde doğurdu?
Has bahçede doğurdu
Neyinen neler yedirdi?
Sütle kaymak yedirdi
Ananda cennet
Babanda cennet
Git cennetin içine.

III

Ali Ali
Almanın dah
Sapanın kolu
Bahçenin güllü
Yumurtanın folu
Anacığının güllü.

Derleyen: Mustafa UZ

küçük, diğeri büyük kitada iki eser bastırıldıklarını lütfettilerdi. Şüphalardan anladım. Ne yazık ki hastalığım dolayısı ile tetkike ve karşılaştırmaya imkân bulamadım.

İnsan yaşlandıkça ihtiyarlığı kabulden çekiniyor, haydi ben iftihar edeyim: Biraz yaşlıyım; üstelik okuyup yazmaktan memnûn değilim bir hastayım. İşte bu yüzden, bu iki eseri tetkik edemedim. Bu iki gençim benim eserin için müstefit olduklarına dair satırlarından haz duydum. Beni sevindirdiler; var olsunlar.

İhtifatlarıyla henüz mübâhih olmadığım Cevdet Canbulat Bey 10 senedir Dertli hakkında bir eser hazırlamakla meşgul olduklarını yazıyorlar ve makalelerinde zımnen, bana tarizde bulunuyorlar. Eserlerinde belli benden de bahsediler. Aleyhimde yazsalar bile memnûn kalırım. Merhum Süleyman Nazif'in —doğru okuduğumu iddia edemiyecğim— şöyle bir beyit vardır:

Şu cedelgâh-ı bi bekada beni
Seymeyen de seven de var olsun

Cevdet Bey diyor ki: «Öztelli, Dertli'nin hayatına ve şiiirlerine ait yanlışları olduğu gibi kitabına aktarmıştır. Bu aktarmalarda ki kusurları ben üzerime alacağım. İskemet Dizdaroğlu ile Öztelli bir kaç sene evvel fakirhanemde beni ziyaretlerinde Dertli hakkında yeni yazdığım cildî göstermiştim. Geçen sene bu cildin kendisine gönderilmesini Öztelli bana yazdı; ben de Ankara'ya geldiklerinde mütalâalarına arzedeceğimi yazdım. Çünkü bir yangında müsveddeleri yanan bu yegâne nüshanın kaybolması tehlikesi göndermeme mâni oldu. Keşke gönderseydim; bu genç müşahazeye maruz kalmaz, daha mükemmel bir eser ortaya kordu.

Cevdet Bey diyor ki: «Dertli'nin anası Ayşe kadın değildir. Gerede'nin bir mahalle-sindendir ve Dertli'nin karısıdır. Ahmet Talât diyor ki, Dertli'nin karısı Hafize kadındır. Torunu Hacı Mehmet bana Hafize'nin Dertli'nin ağlı oğlu Seyit Ali'nin karısı olduğunu söylemiştir.»

Ben de Dertli hakkındaki malûmatı torunum Egref Ağadan almıştım. İki torunun

ARAŞTIRMALARI

ifadesi arasında bir tenakuz var. Bu iki kadının Dertli'nin hayatında o kadar mühlîm rolleri olmadığına göre etrafına tetkik etmesini Cevdet Bey'e bırakıyorum. Yalnız şuunu söyleyeyim ki ben Egref Ağad'dan Seyit Ali ile kendisinin karılarının adlarını sormamıştım.

Cevdet Bey, Hacı Mehmet Ağad'dan naklen mücimma meselesinin aslı olmadığını, Sultan Mecit tarafından bir misraa diğeri bu misraa fâve edilmesinin âşıklardan istendiğini yazıyor. Dertli, Mecit devrinde yaşamış ise de İstanbul'a gitmemiştir. Çünkü Çağa ayanlığında zimmetine para geçirmesi dolayısıyla ömrünün son yıllarını Ankara ve civarında geçirmiş ve intihara bile teşebbüs etmiştir. Hem Sultan Mecit şair değildi; bir misraa tanzimi için İstanbul'da şair mi yoktu?

Bütün dünya beni olsa gamun gitmez
nedendir bu

Bu misraa ne kıymetli var ki padişah ikinci misra bildirmesini ferman etsin.

Eskiden, iki üç şair bir araya gelince vakit geçirmek için müsterek gazel yazarlar-mış. Ahmet Rasim merhumun (mubârrir, edip, şair) adlı eserinde tasvirî, o zamanki mecmualarda nümuneleri vardır. Gaybî biri böyle bir misra söylemiş. İkinci misra söyle-mesini Dertli'ye teklif etmiş, o da:

Ta ezelden gam tîrabıyla yugurlmuş
bedendir bu

Vezihsiz misraı söylemiş imiş.

Hacı Mehmet şiiirden anlamadığı için her hâlde veahiz okuması olmalı. Yoksa Dertli böyle vezihsiz hezeyan yapmaz. Misra:

Ezelden gam tîrabıyla yugurlmuş
bedendir bu

olsaydı kabul olunabilirdi. Fakat işin imaresine ne demeli? Şu halde bu rivâyet asılsız demektir.

Cevdet Bey, «Asıl önemli olan yanlışlar Dertli'nin şiiirlerinde yapılan uydurma, değiştirme, ve katma gibi yanlışlıklardır.»

Diğer. Bu fıkranın ilham ettiği mâna, beni goandırdı. Çünkü Öztelli'nin eserine kaynak benim eserimdir. Bu sorular bana ait demektir. Eski mecmuaları tetkik edenler bir iftihar ki, birindeki metin diğerindeki tutmaz. Kelime, terkip ve hattâ misra farkları-nya çok raslanır. Bir çok kimselerin tamamen hatırlıyamadıkları bir misra, bir beyit aslı-na yakın bir şekilde değiştirecek okudukları

Abonelerimize

Dergimize yıllık abone olan sayın okuyucularımızın geçen yıl aboneleri 60' e sayımızda 3 ay önce sona ermiş bulunmaktadırlar.

Sayın abonelerimizin, yeni yıl yani 61 ilâ 72 ci sayılarımıza ait abone bedellerini bir an önce lütfetmelerini, abonelerini devam ettirmek istemeyen okuyucularımızın da, keyfiyeti bir mektupla bildirmelerini rica ederiz.

Dergimiz, abonelerinin ve okuyucularının artması ve ilgileri sayesinde yaşamakta, daha temiz ve güzel basılması imkân dabiline girmektedir.

Dergimize abone olunuz, abone kaydediniz.

T. F. A.

çok görüldür. İşte mecmualardaki tehalüfün başlıca sebebi budur. Bir de saz şairleri şiiirlerini bir çok yerlerde okudukları için letkâl telâsıyla tashih yaptıkları vakidir. Cevdet Bey, Dertli'nin:

Hun-ı didem deryalara karışmaz
misraı için (vezni kırılmış, durak yeri bozulmuştur. Misra aslında şöyle olmak lazımdır.)

Hun-ı giryem öbler leza karışmaz
diyor. Misra 6+5 ve 4-4-3 şekillerinde taktik olunabilir. Vezni kıran (derya-lar) sö-zü ise bunu âşıklar da, kâlem şairleri de yapmışlardır. Emrah:

Gül için ah etme ey zağ-ı slyah
Akin etme gülîstana bîzîmdir

beytinde gülîstan sözüni ikiye böldüğü halde kimse ses çıkarmamıştır. Hem Dertli'nin misraında hüsnün kelime değil, (jar) cemi edatıdır.

Hun-ı dider: göz kanı yani kanlı göz yaşı, hun-ı giryer: göz yaşı kanı yani kanlı göz yaşı demektir. Arada fark yoktur.

Merdüm-i dideme bilmem ne füsüm etti felek
Giryemî kıldı füzan eskimî hun etti felek

beyti öne sürülürse Hun-ı dider sözünün te-vile muhtaç olduğu söylenebilir. Fakat ne hacet.

Bulandır giryeyi hüsnüm ile bah-e vîhent
Sararır ahim ile sebze-i sabra-yı adem

Aktif Paşa

Bir de sulara karışmaz sözü ile deryalara karışmaz arasında bir fark yoktur. Fakat (deryalar) sözünde genişlik, büyüklük, derinlik ve mübalağa vardır.

Cevdet Bey:

Benim de merdmeği taş yar

Dertli seril sefil gurbet ellerde

misraları hakkındaki sözlerinde haklıdır.

Dertli'nin vefatından on sene sonra yazılmaya başlanmış bir divanda bu misra hüvi bent şöyledir.

Dertli' zelli sefil gurbet ellerde

Beyhude söylenir namı dilerde

Terketindi rahatı gözü yollarda

Elleri koymunda gözü yaşlı yar

Cevdet Bey:

Destini gezdirmem kışbükârında
misra-i söyle taşlı ediyorlar;

Dest-i-res gezdirmem kışbükârında

Dilimizde el eristirmek, nall olmak mânâlarına gelen (dest-res) sözünü bir (i) ilâvesiyle (dest-i-res) şeklinde okunak hâttâbirdir. Burada misra mânâsızlaştırıyor. Halbuki sair: Ben elmi kârına, kazancına uzatmam diyor. Cevdet Bey gibi okursak: Hayatın kışbükârına el uzatma gezdirmem mânâsı çıkıyor. O hatâ, elimdeki mecnuaya aittir.

Cevdet Bey (kerrar-i aşk) yerine (girdab-i aşk) sözünü kabul ediyor. (Kerrar) sözünde kahramanlık mânâsı ve (haydar-i kerrar) tâbirinde olduğu gibi İmam Ali'ye ima vardır. Binaenaleyh aşk kahramanını ve bütün tarihîlerin piri sayılan Ali'nin kulu kulu kurbanı olmak caizdir, fakat aşk girdabının kulu kurbanı olmak hiç işitilmemiş ve alai olacak bir şey değildir.

Kakir nûkabim ey vech-i enver

Zulmetle gönlümüz olsun münevver

beytini:

Kef et zülüflerin ey vech-i enver

Zulmet-i gönlümüz olsun münevver

şeklinde taşlı etmek elinde bir çok kaynaklar olan münekkidî tekzib ediyor. Şair (peçenî, yani yüz örtünü kaldır da karanlıkta kalmış olan gönlümüz parlamasın), diyor. Cevdet Bey'e göre mânâ şu oluyor: (Ey yüzü nurlu güzel saçlarını kaldır, gönlümüzün karanlığı aydınlansın). Bir de Farsça, Arapça ve Türkçe kelimelerle terkip yapılamayacağına göre (zulmet-i gönlü) terkibine ne demeli, bu hatâyı eskiler kusurların en büyüklüklerinden sayarlardı.

Cevdet Bey:

Yazmuşlar deftere diyane bent
doğru misraı:

Yazmuşlar defter-i diyane bent

şeklinde taşlı ve: (Yani diyane defterine bent de yazmışlardır) mânâsını ilâve ediyor; keşke bunu yapmasalardı.

Ben Dertli'nin ayrı ayrı basılmış altı diyanını gördüm, Hepsini birbirine benziyor. Hepsinde de hattat hataları vardı; eserin Dertli'nin şiirlerini Dertli hayatla iken yazmış rahmetli Mithat Akif'e ait bir diyan ve bir çok Bolu ve Çankırı mecnualarını esas tutmuşum. Son hazırladığım ciltte ise Bolulu Regat Aker'in bulduğu 1270-1274 tarihlerini ihtiva eden ve Aşkın hiç görülmemiş bir çok şiirlerini havi bulunan mecnuayı esas tuttum. Bütün farkları hasiyede gösterdim. Ne yazık ki bastırmak için elimden tutan çıkmadı.

Dertli, Ankarada hâmisî Allîşan Beyin konagında vefat etmiştir. Vefatına dair kadılıkta, müftülükte bulunmuş olan, şair oldu. Bu anlaşılır ve Osmanlı Müellifleri'nde hal tercemesi yazılı bulunan Sadullah İzzet Efendi tarafından yazılan dilkate sayan manzum bir mekâyeye göre Dertli 1261 tarihinde ve 75 yaşında vefat etmiştir.

Senelik aboneliği
300, altı aylık
aboneliği 150
kurustur.

Yurd dışı senelik
aboneliği 2 dolardır.

TÜRK
FOLKLOR
ARAŞTIRMALARI

Adres değıştirmeler
hiçbir şart ve ücretle
işli değildir.
Basılmayan yazılar
talep vukuunda
iade edilir.
EKİCİĞİ MATBAASI

Adres: Vesildirek, Sultanmektebi Sokak, No. 17 - İstanbul

57

T.C. ZİRAAT BANKASI

KURT İÇİNDE 160 SUBE VE AJANSI DÜNYANIN HER TARAFINDAKİ MUHABİRLERİYLE SAYIN MÜŞTERİLERİNİN EMRİNDEDİR

VADELİ, VADESİZ TASARRUF HESAPLARI
1954 İKRAMIYE YEKÜNÜ:

1.500.000 liradır

BU ZENGİN PLANDA

Evler, Apartman daireleri, Traktörler ve ayrıca dolgun para ikramiyeleri bu unmaktadır. İştirak şartlarını Şube ve Ajans aramızdan öğrenebilirsiniz.

Türkiye İş Bankası

Fevkalâde İkramiye Çekilişi

1 kişiye: 6.000 altın

1 kişiye: 3.000 altın

150 liralık bir küçük cari

hesap açtıranlar, çekilişe

iştirak hakkını kazanırlar

Çekiliş tarihi: 31 Aralık 1954

58

OTOMOBİL

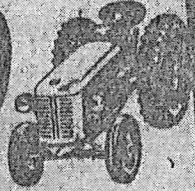

1954 YILINDA

500.000

LİRALIK İKRAMİYELER

TRAKTÖR

ALTIN VE PARA İKRAMİYELERİ

3000
ALTIN

İKRAMİYELİ
GRUP
MEVDUATI

YATIRACAĞINIZ PARANIN

2 Mislini
Kazandırır

TÜRK İCARET BANKASI

HER 150 LİRAYA BİR KURA NUMARASI

Millî Eğitim Bakanlığı tara-
fından ödendirilmiştir.

59

TÜRK FOLKLOR ARASTIRMALARI

İSTANBULDA ÇIKAN AYLIK
HALK KÜLTÜRÜ DERGİSİ

Kasım 1954

İÇİNDEKİLER:

Muzaffer Mecidi Alıncı	Mehmet GÖKALP
Rahim'de Derleme, İnanmalar	Müzaffer UYGUNER
Bir Türk Halkı - I	İlhamî İZZAROĞLU
Bir Saz Galesi Kanyok	Raci DABACI
Bir Çukurova Ağacı	İbrahim YANIL
Balk Dama ve Millî Halkın ve Kültür Eromları	Sadi Yaver ATAMAN
Yurt İza Ağyan Öy Baidi Her	Ali İzzet YALGIN
Çukurova'nın Bir Halkın Düşün	Yeni VAROL
Bir Halkın Halkı	Ali ORHAN
Bir Halkın Halkı	Mehmet KALKANOĞLU
	Plus Gelen Kütüphane

Sayı: 64

Kuruş: 25

BAŞLI VE YAZI İŞLERİNİ İDARE EDEN MESSİY. MÜDÜR: İHSAN HİNÇER

MİLLÎ KÜTÜPHANE
ANKARA

69

BU TEPEMİN PATINI
SİZ DE Gİ ADLARSINIZ!

BÖYLE İSABETE CAN KURBAN!
1950 YILINDA

Her Ay Bir Daire'nin Numarası

TÜRK HALKBİLGİSİ - FOLKLOR DERNEĞİ'nin neşriyat organıdır.

TÜRK FOLKLOR ARASTIRMALARI

KURULUŞU: AĞUSTOS 1949
AYDA BİR DEFA İSTANBULDA ÇIKAR. HALKBİLGİSİ DERGİSİ
SAHİBİ VE YAZI İŞLERİ MES'UL MÜDÜRÜ: İHSAN HİNÇER

No. 64

KASIM 1954

YIL: 6, CİLT: 3

Huzurî'nin Manevî Âlemi

Yazan: Mehmet GÖKALP

Doğu Anadolu'da büyük bir şöhret yapmış olan şair Huzurî (Ali Coşkun) bundan üç sene önce 23 Eylül 1951 yılının pazar günü Çoruh Memleket Hastahanesinde hayata gözlerini kapamıştı. Hayatı, rindâne bir şekilde, her türlü maddî endişelerden uzak geçiren şair, kalıncıydı, fakat mânevî âlemi pek zenginli. Bir koşmasında dediği gibi:

Gençim görüldüste, eski çağhım
Distan zayıf içerdin dâğhım
Kalenderim fakat dnas bağhım
Niksâhsız ayınsız gerdek olamam.

İki sağlırsam bir de sağırım
Her zaman sağılan inek olamam.

Gönlü alca'dara olurum çorap
Kabadayılara gömlek olamam,
Halkıktan de öyle idi. Şimdiye kadar Huzurî'nin nasıl öldüğüne dair pek geniş malûmat vermemiştik. Bu yazıda kıymetli şairin meçhûl kalan bu tarafını izah edeceğiz: Şairin oğlu Galip Fikri Beyle Zor köyünde kendi evlerinde konuşurken pederi Huzurî'nin ölüm sebebini sormak istiyor, fakat cesaretim kâfi gelmiyordu. Bir aralık: (Pederinin nasıl hastalandı?) diye sordum. O da başını yere eğdi ve yumuşak bir sesle anlatmaya başladı:

«Yusufoğlu Kaymakamı 1937 yılının sonbaharında bizim köyden Artvin'e geçiyordu. Akşam üzeri köye inmiş olan Kaymakama

pederim: (Arzu buyurursanız bu gece bizde misafir kalın..) diyor. Kaymakam da kabul ediyor. Gece Kaymakam bizim evde idi. Akşam yemeginden sonra oturup muhtelif mevzular üzerinde konuştular.

Bir aralık pederim kız kardeşimi sebze ve meyvaları koyduğumuz çardaktaki tuhta anbardan biraz meyva getirmeğe gönderdi. Bütün fener ve lâmbaları yakmışımız için kardeşim yukarı çıkarırken eline yanan bir «çirag» aldı. Hemsirem ambardaki meyva sandığını sol elle açarken sağ elinde tuttuğu çiragin alevi tavandan asılmış olan eski bir ehrâmı tutuşturuyor. Kardeşim hiç farkında değil.. Bir müddet sonra alevler bacağı sardı. Evin ekseri kısmı tahtadan yapıldığı için evimiz kısa bir zaman sonra kül oldu gitti.

Pederim bu yangından pek üzülmüştü. Halkın içinde neşestsiz, durgun oturmak, mahzun durmak istemiyordu. Ertesi gündü Çoruh'a gitti.

Çoruh'ta ozaman Refik Koraltan Vall bulunuyordu. Ona bir manzum mektup yazarak münasip bir iş istiyor. R. Koraltan'ın verdiği cevap aynen şöyledir:

Artvin, 20.11.1937
7.12.1937

Bay Ali Huzurî,

Manzum mektubunuzu aldım. Şimdilik münhal münasip bir yazı yoktur. Bir açık vukuunda nazarı itibara alınabilmek için ter-

MİLLİ KÜTÜPHANE
ANKARA